

Dr hab. n. med. Krzysztof Wronecki prof. nadzw.
Dolnośląskie Centrum Chorób Serca MEDINET
Ul. Kamieńskiego 73A
51-124 Wrocław

**RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ LEK.MED. RAFAŁA PILCHA PT.:
RETROSPEKTYWNA OCENA WYNIKÓW LECZENIA NOWORODKÓW Z
WRODZONYM ZAROŚNIĘCIEM PRZEŁYKU HOSPITALIZOWANYCH W KLINICE
CHIRURGII I UROLOGII DZIECIĘCEJ WE WROCŁAWIU W LATACH 1988-2004.**

Wrodzone zarośnięcie przełyku jest sztandarową wadą wrodzoną w chirurgii dziecięcej i każdy atlas z dziedziny chirurgii dziecięcej zaczyna się od przedstawienia opisu leczenia tej wady. Warto podkreślić, że w Polsce pierwszy zakończony powodzeniem zabieg zarośniętego przełyku wykonany został przez prof. Adama Michejdę, pierwszego kierownika Kliniki Chirurgii Dziecięcej we Wrocławiu w roku 1959. Od tego czasu w chirurgicznym leczeniu tej wady dokonał się olbrzymi postęp, co związane jest z postęпами intensywnej terapii i wprowadzeniem do leczenia tej wady techniki torakoskopowej. Do pionierów torakoskopii w chirurgii dziecięcej w Polsce zaliczany jest promotor tej pracy prof. Dariusz Patkowski.

Przedstawiona mi do recenzji praca to opracowany maszynopis. Liczy ona 101 stron i posiada układ typowy dla prac doktorskich. We wstępie liczącym 26 stron autor przedstawił historię leczenia wady, embriologię i patogenezę wady a także obowiązujące współcześnie podziały. Omówił także współczesne możliwości leczenia, które uzależnione są od postaci klinicznej wady i ewentualnych wad towarzyszących.

Założenia pracy podano na tle obszernego wywodu. Ostatecznymi celami pracy były: ocena wyników leczenia operacyjnego noworodków z wrodzoną niedrożnością przełyku operowanych w

Klinice Chirurgii Dziecięcej AM w latach 1988-2004 i próba oceny jakości życia dzieci starszych i młodzieży wyleczonych z tej wady.

Ponieważ dotychczas nie przeprowadzono w Klinice badań własnych oceniających odległe wyniki leczenia postanowiono uzyskać i ocenić dane dotyczące ich dalszego rozwoju operowanych dzieci. Metodą badawczą była specjalnie przygotowana ankieta dla rodziców. (ankieta jest załącznikiem do niniejszej pracy) Na tej podstawie podjęto próbę oceny jakości życia u dzieci i młodzieży wyleczonych z tej wady. Analizie poddano także przyczyny śmiertelności w badanej grupie noworodków.

Cezura czasowa spowodowana została wprowadzeniem w Klinice po roku 2004 metody endoskopowej. Interesującym będzie porównanie wyników uzyskanych przez doktoranta z wynikami leczenia torakoskopowego, które zostały już przeprowadzone uprzednio w innej pracy. Badaniami własnymi objęto 88 noworodków operowanych w omawianym okresie klinice, natomiast dla spójności danych analizie statystycznej poddano również oddzielnie 6 noworodków które zmarły przed podjęciem leczenia operacyjnego z powodu ciężkich wad towarzyszących. Analizowano uzyskane wyniki leczenia chirurgicznego w zależności od wieku płodowego, masy urodzeniowej, punktacji APGAR, zakażenia wewnątrzmacicznego, wad towarzyszących, czasu przeprowadzenia zabiegu, rodzaju wykonanego zabiegu, postaci anatomicznej wady. Omówiono także występujące po zabiegu powikłania.

Wyniki badań przedstawione zostały w sposób czytelny i bardzo precyzyjny. Percepcję wyników ułatwiają kolorowe tablice i diagramy. Okazało się że przeżywalność pacjentów w tym okresie wyniosła 68%. Uzyskane wyniki badań opracowano statystycznie. Do analizy użyto funkcji statystyki opisowej, a do określenia korelacji zmiennych posługiwał się autor współczynnikiem korelacji liniowej Pearsona. Istotność różnic pomiędzy średnimi po określeniu normalności rozkładu zmiennych i jednorodności wariancji potwierdzono testem t-Studenta lub testem Manna-Whitney'a. Różnice w podgrupach analizowano nieparametrycznym testem Coxa i testem Chi-kwadrat. Poziom istotności przyjęto jako 0,05. Całość analizy statystycznej przeprowadzono przy pomocy programu „Statistica”. Badania ankietowe uzyskano jedynie od jednej trzeciej rodziców mimo licznych prób nawiązania kontaktu pisemnych, telefonicznych lub nawet osobistych. W związku z tym uzyskane

dane mają przede wszystkim charakter informacyjny nie mniej jednak są interesujące i w sumie optymistyczne.

Dyskusja przeprowadzona jest w sposób dojrzały. Autor podejmuje właściwe wątki i wyciąga z przeprowadzonych badań dojrzałe i uzasadnione wnioski. Wnioski w liczbie czterech odpowiadają celowi postawionemu na początku pracy. Analiza materiału klinicznego pozwala zespołowi operującemu ocenić własne postępowanie i pomyśleć o jego ewentualnym ulepszeniu. Stąd praca doktorska ma konkretny, ważny dla chirurga walor praktyczny.

Z obowiązków recenzenta muszę wypomnieć zauważone usterki. W dostarczonym mi egzemplarzu pracy brakuje strony 76-tej. Zamiast niej jest strona 86-ta należąca już do innego rozdziału. Poza tym język i stylistyka poza kilkoma niedociągnięciami nie budzi zastrzeżeń, praca zredagowana jest starannie, a graficzne przedstawienia wyników ułatwia ich percepcję.

Pracę zamyka 110 pozycji dobrze dobrane, pochodzące z ostatnich lat piśmiennictwa. Są to przede wszystkim angielskojęzyczne pozycje. W piśmiennictwie polskim zwraca uwagę uwzględnienie kilkunastu artykułów i doniesień pochodzących z wrocławskiego ośrodka. Na uwagę zasługuje też wykorzystanie osobistego kontaktu z dr Domanasiewiczem, asystentem prof. Michejdy, który był anesteziologiem w czasie pierwszej w Polsce operacji zarośniętego przełyku zakończonej powodzeniem w roku 1959-tym i który do tego powodzenia walnie się przyczynił.

Reasumując stwierdzam, że rozprawa lek. Rafała Pilcha jest cennym opracowaniem i wnosi konkretny wkład do polskiej chirurgii dziecięcej i ma przede wszystkim dużą wartość praktyczną. Biorąc pod uwagę, że praca w pełni odpowiada warunkom stawianym rozprawom doktorskim mam zaszczyt wnieść do Wysokiej Rady Wydziału Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu prośbę o dopuszczenie lek. Rafała Pilcha do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab. nauk med. Bogusław Wypiócki
Profesor nadzwyczajny
specjalista kardiologii i chirurgii dziecięcej
53-018 Wrocław, ul. Zimowa 14
tel. (071) 339 79 81 8568728